

Narodne priče i biedni život prostoga naroda bogata su vrela, iz kojih pjesnik Aškerc crpe gradivo za svoje romane i balade. On je pjesnik biednika i sirota, kojih se gorke i često nezashuzene boli duboko doimaju njegova plemenitog srca. Medju ovima se osobito ističu: Zimska romanca, Tri ptice, Posljednje pismo, Slikarjeva slika i Anka. Premda se pjesnik očito trsi, da zatoni i prikrije svoje subjektivne osjećaje, ipak nije mogao odoljeti sreću, da se sasvim zataji. U pjesmi „Svetinja“ kazuje, kako mu je majka na rastanku mjesto bogatstva predala amanet sveti: »Ljubezen za dom neizmerno, za dom in nesrečni svoj rod«, a sva je prilika, da ima mnogo subjektivne primjese u romanci „Pevčev grob“. Medju ovima ima pjesama, koje dosta neskladno završuju, kao n. pr. Balada o potresu, Tri ptice in neke druge. Ovim bi se pjesmama dođuše moglo zabaviti, da se u njima ne ogleda poetična pravičnost, ali ako pomislimo, da se Gorazd drži načela: »Res je res: Resnico samo vselej piši vestni zgodovinar« i da je on pjesnik biednika in nesrećnika, rado ćemo mu i ovu prividnu pogrješku oprostiti. U pjesmama: „List iz kronike Zajčke“ i „Celjska romanca“ opaža se satirična žica pjesnikova. Mnogo romantične natruhe ima u pjesmama: „Stari grad“ i „Godčeva balada“. Osobito su liepe legendarne balade: „Kristus in Peter, Slovenska legenda i Legenda o toplicah“. U „slovenskoj legendi“ priča pjesnik o Primožu Trubaru, koji okajavši svoje grieh e u paklu dolazi na nebeska vrata i moli sv. Petra, da ga pusti u nebo. Petar podje, da ga najavi Bogu. Čim čuju biskupi Tekstor i Toma Hren, da Trubar želi uljesti u raj, silno se uzvrpolje i odlučno se opiru tome. No blagi Slomšek stane ih miriti: Več je minulo 300 godina, što je preminuo Trubar. On je u to vrijeme okajao svoje grieh e, a pored toga Trubar je zaslužan čovjek. Prvi je počeo pisati Slovincima narodnim jezikom knjige. Silna nastane prepirka medju Slovincima u nebu. Napokon stupi medju njih sam Bog i reče:

Do danes vaš Trubar je v ognji pripet
Za greh se svoj ostro pokoril,
Od danes naj tukaj bo z vami vred
Za to, kar je dobrega storil.

Ker v vašem jeziku vas prvi učil
Moliti je, psalme pēti,
Zdaj, večno me bode slovenski slavil,
Pevaje: sveti, sveti.

Na to uvede sv. Peter Trubara, kojemu pohiti u susret pjesnik Prešeren i prvi mu čestita, što je „iz narodne smrtne, stoljetne noći prvi probudio narod.“ U ovoj se pjesmi najbolje ugleda čista plemenština i pravo slobodoumlje pjesnikovo.

Dubinom misli i višim filozofskim shvaćanjem odlikuju se osobito pjesme: Prva mučenica, Solus, Dvorski norec i Čaša nesmrtnosti, a od ovih su opet jamačno najlepše prva i potonja. Gorazd je svakako liep pjesnički talenat. Njegove su pjesme pune samonikle i prave poezije, svagda proniknute nježnim i plemenitim čuvstvom, a spoljašni im je oblik skladan i mjestimice umjetnički dotjeran. Bilo bi željeti, da pjesme njegove i u nas nađu kupaca i čitatelja.

Preklic. G. dr. Lampé je v svojem listu (na 150. str.) pišoč o Aškercēvih baladah in romancah natisnil tudi nastopne besede: »List iz kronike Zajčke« spada v »ronique scandaleuse«. Ako bi bili kdaj Zajčki menih tako ravnali, v kleti se zbirali raje (sic!) nego v biblijoteki, gotovo je to skandalozno, grdo. O menihih tako pevati, ako ni res, je obrekovanje in ni ironija. Ako pa »je res«, pové naj gospod pesnik, kje je to

dogodbo dobil, da prekličem besedo »obrekovanje«. Nekdaj je pač nekdo o razvalinah samostana Zajčkega tako-le pel:

Ni slišat' svet'ga petja,
Ne služi meša se;
Ni več pobožnih molcev

—————
Dobrotniki pregnani
Iz grobov odšli so.

Potemtakem so bili tukaj »pobožni molilci«, a ne hinavski pijanci. Gospod Askerc že boljé vé, nego pokojni Slomšek. Pa naj pustim šalo in povem resnobno, da jako obžalujem izbiranje takih predmetov. Škoda, škoda! Tako nadarjen pesnik, kakor je gospod Askerc, pač ni, da bi moral stikati po onih kotih, kjer se ujame kakšna čudna stvar, ali celó smet; naj zajema nepristransko iz bujnega življenja, ki ima pač slabe, a tudi dobre strani, naj se ozre večkrat tudi kvišku, vsaj večkrat, nego se je dosedaj *

Zadnja številka dr. Lampetovega časopisa pa prinaša na 222. str. nastopno opazko: Na poziv svoj na str. 156, kjer smo ocenjujoč gosp. A. »Balade in romances« pisali: »Pové naj gospod pesnik, kje je to dogodbo dobil, da prekličem besedo »obrekovanje«, dobili smo — sicer ne naravnost, kar bi bilo najlepše, vendar popolnoma pozivu primeren — odgovor v »Ljub. Zv.« št. 7, iz katerega je razvidno, da je bila naravnost v Zajčkem samostanu pred l. 1564 jako propadla in da se je dajalo mnogo pohujšanja, da je bilo tam mnogo zapravlivosti, vsakovrstnih nepravilnostij in nedostatnostij, bodisi v duhovnih, bodisi v svetnih zadevah, in da je bil vsled tega izročen samostan papeževemu nunciju Zahariji Delphinus-u, ki naj bi izvršil zakonito reformacijo. Zato priznavamo, da ima tam ocenjevana romanca zgodovinsko podlago in v tem oziru preklicujemo besedo »obrekovanje«. Omenjamo še odkrito izjavo nekega prijatelja, da se mu ne zdi ona pesem žalivna, ampak le osoljena s humorjem. Drugim se je zdelo drugače. *Suum cuique!* ²¹¹

Prijateljem slovenske glasbe. Ako dobim le toliko naročnikov, da se tiskovni troški pokrijejo, izdati hočem III. zvezek »Skladeb † Avgusta Armina Lebanac«. Naj mi torej gospodje, ki se mislijo naročiti na te skladbe, naznanijo to z listnico. Izdisek, obsegajoč moške in mešane zборе ter divni samospjev »Vojak«, stal bode 40 kr. po pošti 45 kr.

Janko Leban,
učitelj v Avberu p. Štanjel pri Sežani.

„Ljubljanski Zvon“

izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četr let 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: **Fr. Levec** i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: **Fr. Levec**.

Uredništvo in upravništvo v *Ljubljani*, v Medijatovi hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna tiskarna« v Ljubljani.